

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Kateřina Freiová

Název práce:

Profesionalizace v sociální práci jako součást životní dráhy jedince

---

Oponoval: Martin Švantner, PhD

1. CÍL PRÁCE:

Autorka si jako hlavním cíl diplomové vytyčila snahu zjistit (za pomoci teoretické opory v sociologické doktríně životních drah a skrze biografický kvalitativní výzkum) jak je vnímána profesionalizace v oboru sociální práce v perspektivě sociálních pracovníků. Dle mého soudu byl tento cíl práce naplněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Z hlediska doporučení textu bych měl několik poznámek, které mají spíše být náměty k diskusi, než zásadními kritickými výhradami. Podle mého názoru, je poměrně zbytečná část textu věnována jakési stručné historii sociální práce.

Autorka sice uvádí, a zřejmě implicitně pracuje s vědomím toho, že něco jako sociální práce jako taková a její rozvoj je spojen s modernitou (s. 3), avšak podstatně podceňuje samotné moderní - jak sociální, tak historicko-ideové - vlivy, které se na jejím vzniku a artikulaci podílely. Když už se tedy v textu snaží podat výklad dějin sociální práce v kostce (což by podle mého soudu vůbec dělat nemusela), bylo by lépe namísto odkazů do 7. století před Kristem věnovat právě raně moderním a moderním aspektům: jako může být například téma sociální solidarity a sociální spravedlnosti rodící se například v textech prvních liberálů, utilitaristických právníků a filosofů atp.; pojí se to ostatně i s moderním vypracováním samotného pojmu „práce“. Možná že právě autorkou zmiňované odsudky této profese mají svůj původ ve vnímání toho, jak se v romantismu (člověk uskutečňující možnosti přírody skrze šlechtivou práci) definuje morální smysl práce.

Zdá se mi však přinejmenším velmi ošemetné vykládat jakýkoliv takový fenomén formou kontinuálně-dějinného vyprávění. Co by bylo ono „dlouhé povědomí společnosti o sociální práci“ (s. 3) o kterém autorka hovoří? Jde snad o nějakou antropologickou konstantu, primordiální charakter lidského soužití? Dalo by se namítnout, že lze nalézt celou řadu historických a kulturních případů, které například příbuznou oblast charitativní činnosti striktně od jakékoliv „práce“ oddělují.

Autorka hovoří na s. 5 o psychosociální teorii, která má údajně vycházet z Freudovy psychoanalýzy, následná definice je však neúměrně vágní a v podstatě nemá nic a vše

společného s F. psychoanalýzou, protože má jít o „porozumění jedince a jeho psychologických procesů, mezilidských vztahů a vztahu jedince a prostředí, ve kterém žije a snaží se z něj získávat potřebné zdroje [...]“. Tato vágní definice by se mohla hodit jak na energeticky (srov. Freudovo dobově fyzikalistické pojetí psychiky) interpretovanou psychoanalýzu tak třeba i na behaviorální terapii (vždycky je zde nějaký jedinec, nějaké prostředí a nějaké vztahy...).

Přitom právě psychoanalytické interpretaci by se nabízela autorkou zmíněná věc, že „povaha sociální práce, jako pomáhající profese, představovala proto v životě těchto znevýhodněných pracovníků rovněž alternativní strategii, jak se vyrovnat s nepříznivou situací“ (s. 31)

Na s. 8. hovoří autorka o „paradigmatu“ jako o „pohledu“ – od studující magisterského stupně sociologie (a dávné čtenářky Kuhnova textu) bych očekával poněkud subtilnější zacházení s takovými pojmy.

Drobnou formální výtka je (s. 20 ad.), že autorka nepracuje s originálním Znanieckeho textem, který je podle všeho klíčový pro její vlastní práci (stejně tak Elder).

Poslední poznámkou ohledně proporce textu je dle mého soudu obvyklá chyba, kdy autorka rozvine v teoretické části obsáhlý výklad různých teorií, které pak mnohdy nejsou zohledněny ve výzkumu. Je však třeba dodat, že toto se děje jen částečně a diplomantka se snaží tento nešvar „dohnat“ doplňujícími/interpretativními/odkázanými poznámkami na příslušné texty v empirické části.

Možná, že by se tedy teoretická část se mohla věnovat místo zbytečných kvazi-historických odboček detailnímu prohloubení teoretické problematiky samotné metodologie, která pracuje s poměrně širokou škálou problematických, primárně z fenomenologické sociologie převzatých, pojmů jako je „druhý“, „uznání“, „uznání druhého“ atp.

Za velmi zajímavou poznámku považuji autorkou zmíněný postřeh, že je možné, že nízká prestiž sociální práce může spočívat v jisté absenci rétorické kompetence samotných pracovníků. Mělo by často zmiňované vzdělání (kladoucí důraz na empatii atd.) tak obsahovat i školení v tomto směru?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Práce je napsána pečlivě, neznamená jsem žádné větší problémy ohledně formální a stylistické stránky textu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Dílčí závěrečné formulace, přes pečlivost zpracování, někdy vyznívají příliš vágně, jako když na s. 32 autorka uvádí nepřekvapivé zjištění, že znaky jsou „provázané“, jistě jsou, jaké by byli jiné. Mám také jistou skepsi (s. 53), která je ostatně opřena i o autorčiny vlastní analýzy, že by sociologické výzkumy mohli přispět ke zlepšení prestiže této profese. Celkově však jde o velmi dobrý až výborný text.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Jak odlišujete „autentická“ a „neautentická“ data? (s. 23)

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

Velmi dobře až výborně, s přihlédnutím k obhajobě.

Datum:

Podpis: